

REFERAT Kommunalutvalget d. 04-02-2025

Møtedato Tirsdag d. 04. februar 2025 kl. 11:00

Møtested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	8
Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møte 14.01.25.....	9
Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2025-2028 for Organisasjon, Økonomi og Samhandling og inn Eierskap av kommunale grendehus.....	11 13
Kristiansand kommunes innspill til KS debathefte 2025.....	30
KS debathefte 2025 del 2 - veien mot et bærekraftig arbeidsliv.....	38
Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030.....	44

Punkt .: Møtedokumenter

Bilag

Komplett innkalling Kommunalutvalget (04.02.2025)

Sakliste Kommunalutvalget 04.02.2025

PROTOKOLL KOMMUNALUTVALGET

Dato: 04.02.2025
Sted: Formannskapssalen
Behandlede saker: 3/25 - 8/25
Møtets varighet: Kl. 11.00 til 11.45
Møteleder: Ordfører Mathias Bernander

Til stede:

Mathias Bernander (H)
Norunn Tveiten Benestad (H)
Amalie Gunnufsen (H)
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)
Sigrun Sæther (KRF)
Stian Storbukås (FRP)
Kenneth Mørk (AP)
Jannike Arnesen (AP)
Tonje J. Alvestad (SV)

Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren
Økonomidirektøren
Ass. by- og stedsutviklingsdirektør
Organisasjonsdirektøren
Direktør for samhandling og innovasjon
Eiendomssjefen
Kommunalsjef for eierskap
Formannskapssekretæren

Dessuten møtte:

Konsernsjef Arild Bjelland, Avfall Sør

**Informasjon om anbudskontrakt
ved Arild Bjelland, konsernsjef Avfall Sør**

- Informasjon om nytt renovasjonsanbud
- Nytt renovasjonsanbud
- Bystyret har behandlet saken i møte 29.01.2025, sak 3/25
- Tillegg i kontraktsvilkår

Deretter spørsmål og kommentarer.

3/25 Kommunalutvalgssak:
Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møte 14.01.25
(ark.nr. 2025000012)

Kommunalutvalgets vedtak:

Kommunalutvalget godkjenner protokoll fra kommunalutvalgets møte
14.01.25.
(Enst.)

4/25 Kommunalutvalgssak:
**Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2025-2028 for Organisasjon,
Økonomi og Samhandling og innovasjon**
(ark.nr. 2025000215)

Kommunalutvalgets vedtak:

Kommunalutvalget tar saken til orientering.
(Enst.)

5/25 Kommunalutvalgssak:
Eierskap av kommunale grendehus
(ark.nr. 2024001441)

Kommunalutvalgets vedtak:

Saken sendes tilbake for synliggjøring av de økonomiske konsekvenser. Administrasjonen bes legge frem et forslag hvor økonomien synliggjøres, både hvor det å opprettholde bruk og drift av Grendehusene som er plassert i Kategori 2 og 3, samt å få frem utgiftene knyttet ved å eventuelt overføre grendehus til kategori 1 synliggjøres.
(Enst.)

Forslag:

KRF fremmet følgende utsettelsesforslag:
«Saken sendes tilbake for synliggjøring av de økonomiske konsekvenser. Administrasjonen bes legge frem et forslag hvor økonomien synliggjøres, både hvor det å opprettholde bruk og drift av Grendehusene som er plassert i Kategori 2 og 3, samt å få frem utgiftene knyttet ved å eventuelt overføre grendehus til kategori 1 synliggjøres.»

Votering:

KRF sitt utsettelsesforslag ble enstemmig vedtatt.

6/25 Formannskapssak:
Kristiansand kommunes innspill til KS debatthefte 2025
(ark.nr. 2024024745)

Kommunalutvalgets innstilling:

1. Formannskapet gir sin tilslutning til kommunedirektørens forslag til innspill til "KS Debattheft 2025, fra forventning til virkelighet – om forventningsgapet".

(7/2)

2. Formannskapet ber kommunedirektøren om å tilrettelegge for temamøter i aktuelle utvalg for videre diskusjon av temaet.

(Enst.)

Voteringer:

Kommunedirektørens innstilling pkt. 2 ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling pkt. 1 ble vedtatt med 7 mot 2 stemmer (FRP/SV).

7/25 Formannskapssak:
KS debatthefte 2025 del 2 - veien mot et bærekraftig arbeidsliv
(ark.nr. 2024024745)

Kommunalutvalgets innstilling:

Formannskapet slutter seg til kommunedirektørens forslag til svar fra Kristiansand kommune på spørsmål i KS debatthefte del 2 – veien mot et bærekraftig arbeidsliv.

(8/1)

Votering:

Kommunaldirektørens innstilling ble vedtatt med 8 mot 1 stemme (SV).

8/25 Bystyresak:
Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030
(ark.nr. 2024019908)

Kommunalutvalgets innstilling:

Bystyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2025-2030.

(Enst.)

Møtet hevet.

Punkt .: Behandling av utvalgssak

Punkt 3/25: Godkjenning av protokoll fra kommunalutvalgets møte 14.01.25

Bilag

Protokoll Kommunalutvalget 14.01.2025

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025000012
Saksbehandler Anne Lise H Aabø

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kommunalutvalget	04.02.2025	3/25

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA KOMMUNALUTVALGETS MØTE 14.01.25

KOMMUNALUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.02.2025 SAK 3/25

Kommunalutvalgets vedtak:

Kommunalutvalget godkjenner protokoll fra kommunalutvalgets møte 14.01.25.
(Enst.)

04.02.2025

**Punkt 4/25: Oppfølging av vedtatt økonomiplan 2025-2028 for
Organisasjon, Økonomi og Samhandling og innovasjon**

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025000215
Saksbehandler Iselin Kanestrøm

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kommunalutvalget	04.02.2025	4/25

OPPFØLGING AV VEDTATT ØKONOMIPLAN 2025-2028 FOR ORGANISASJON, ØKONOMI OG SAMHANDLING OG INNOVASJON

KOMMUNALUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.02.2025 SAK 4/25

Kommunalutvalgets vedtak:

Kommunalutvalget tar saken til orientering.
(Enst.)

04.02.2025

Punkt 5/25: Eierskap av kommunale grendehus

Bilag

grendehus_økonomioversikt

Høringsuttalelse Gamle Randesund kommunelokale

Høringsuttalelse Tømmerstø grendehus

Høringsuttalelse Erkleiv skole

Høringsuttalelse Borøya grendehus

Høringsuttalelse Ny Hellesund skolehus

Høringsuttalelse Lastad grendehus

Høringsuttalelse Eidså grendehus

Høringsuttalelse Fløystøl grendehus

Høringsuttalelse Lia grendehus

Høringsuttalelse Kilen grendehus

Høringsuttalelse Røyrås grendehus

Høringsuttalelse Eikeland grendehus

Dato 11. desember 2024
Saksnr.: 2024001441-1
Saksbehandler Erik Søderlind
Godkjent av Hans-Christian Gram
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Kommunalutvalget

Møtedato
04.02.2025

Eierskap av kommunale grendehus

Forslag til vedtak

Kommunalutvalget vedtar at:

- 2 bygg synliggjort i kategori 1 anbefales beholdt som i dag
- 5 bygg i kategori 2 anbefales overdratt til velforening/lokallag eventuelt selges fritt ved manglende interesse
- 6 bygg i kategori 3 anbefales solgt fritt, 2 av disse eventuelt til bortfester
- For 2 bygg uten kommunale eierinteresser anbefales det å avvikle subsidier til årlig drift.
- 2 bygg tas ut av oversikten da disse ikke defineres som grendehus.

Det blir fremmet egen sak på hvert av byggene som skal avhendes.

Sammendrag

I den nylig vedtatte eiendomsstrategien er grendehus og vernede/bevaringsverdige bygg definert i en egen kategori med følgende formulering:

«Det er ønskelig å iverksette en prosess hvor viktigheten/nytten av hvert enkelt bygg blir vurdert om det fortsatt skal være i kommunalt eierskap. For byggene hvor konklusjonen blir at eierskapet skal opprettholdes, må det også budsjetteres med drift- og vedlikeholdsmidler til porteføljen.»

Etter kommunesammenslåingen eier kommunen 17 grendehus. Dette omfatter gamle skolehus og bydelshus. Dette er bygg som ikke lenger er definert som formålsbygg og som ikke inneholder eller ivaretar konkrete kommunale funksjoner.

Det er store variasjoner i bruken av disse byggene. Enkelte bygg har en mer regelmessig bruk, mens andre disponeres sjelden.

Kommunen har kostnader knyttet til drift av byggene, og det er i tillegg behov for vesentlig vedlikehold av bygningsmassen. Det er imidlertid stor variasjon på standarden til byggene. 4 bygg er uten innlagt vann og har en meget enkel standard. Ingen av byggene tilfredsstiller dagens tekniske byggeforskrifter, TEK17, inkludert krav til universell utforming, noe som vil utgjøre en betydelig utbedringskostnad fremover.

Kategori 1: Beholdes som i dag	-	2 bygg
Kategori 2: Overdras til velforening/lokallag	-	5 bygg
Kategori 3: Bygg som selges fritt, eventuelt til bortfester	-	6 bygg
Kategori 4: Bygg som skal ut av oversikten	-	4 bygg

For 2 bygg som vi ikke har eierinteresse, foreslås det å avvikle tilskudd til drift.

Vedlegg:

grendehus_økonomioversikt
Høringsuttalelse Gamle Randesund kommunelokale
Høringsuttalelse Tømmerstø grendehus
Høringsuttalelse Erkleiv skole
Høringsuttalelse Borøya grendehus
Høringsuttalelse Ny Hellesund skolehus
Høringsuttalelse Lastad grendehus
Høringsuttalelse Eidså grendehus
Høringsuttalelse Fløystøl grendehus
Høringsuttalelse Lia grendehus
Høringsuttalelse Kilen grendehus
Høringsuttalelse Røyrås grendehus
Høringsuttalelse Eikeland grendehus

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kristiansand kommune er i en situasjon hvor vi mangler ca kr. 60 mill. årlig til vedlikehold av B-bygg og ca. kr. 8 mill. årlig til næringsbygg og strategisk eide eiendommer. Dette er kun tall for å opprettholde dagens standard, midler til rehabilitering og økt standard kommer i tillegg.

Tiltak for å øke vedlikeholds nivået utover økte bevilgninger er å vurdere hvilke eiendommer som eventuelt kan avhendes.

I den nylig vedtatte eiendomsstrategien er grendehus og vernede/bevaringsverdige bygg definert i en egen kategori med følgende formulering:

«Det er ønskelig å iverksette en prosess hvor viktigheten/ nytten av hvert enkelt bygg blir vurdert om det fortsatt skal være i kommunalt eierskap. For byggene hvor konklusjonen blir at eierskapet skal opprettholdes, må det også budsjetteres med drift- og vedlikeholdsmidler til porteføljen.»

Etter kommunesammenslåingen eier kommunen 17 grendehus. Dette omfatter gamle skolehus og bydelshus. Dette er bygg som ikke lenger er definert som formålsbygg og som ikke inneholder eller ivaretar konkrete kommunale funksjoner.

Det er i stor grad lokalsamfunnet som bruker og disponerer husene, og bruken av grendehusene varierer fra liten aktivitet til mer regelmessig bruk. Mange av disse er enkle bygg, flere uten vann og avløp. Den tekniske tilstanden varierer, men på de fleste må man påregne større utbedringer/utskiftninger av tak, kledning, vinduer, infrastrukturanlegg som tilgang til hygienisk og betryggende vann, godkjent avløpsløsning, strømanlegg mm.

Ingen av byggene tilfredsstillende dagens tekniske byggeforskrifter, TEK17, inkludert krav til universell utforming, noe som utgjør en betydelig utbedringskostnad.

Det er kostnader knyttet til drift av byggene, oversikt er vist i vedlegg 1. Kommunen har årlige utgifter til strøm, forsikring, kommunale avgifter m.m. Det er i tillegg behov for vesentlig vedlikehold av bygningsmassen.

Det har vært gjennomført befaring på byggene, bruken er gjennomgått og det har vært dialog med brukere som har tilknytning til byggene. Ved overføring eller salg av bygg må dagens bruk flyttes over til andre lokasjoner.

Vi har sammen med Kultur- og innbyggerdialog delt de enkelte byggene inn i 4 kategorier.

Dette er:

1. Bygg med høy aktivitet eller av andre årsaker som anbefales beholdt i kommunalt eie.
2. Bygg som anbefales overført til velforening/lokallag som ønsker å benytte dette til aktiviteter for nærmiljøet. Det vil her legges føringer med bl.a. forbud mot videresalg og rett til tilbakekjøp, samt plikt til å utføre vedlikehold og utskiftninger.
3. Bygg som anbefales solgt fritt i åpent marked.
4. Bygg som tas ut av oversikten da de enten ikke er kommunale bygg eller defineres som grendehus.

Noen av byggene er SEFRAK-registrert (SEFRAK er et landsdekkende register over eldre bygninger og andre kulturminner i Norge, *SEkretariatet For Registrering Av faste Kulturminner*. Det er kommunene og fylkeskommunene som har ansvar for bygningene i SEFRAK-registeret), to har fredningsstatus, mens de øvrige har ingen offisiell

vernestatus. Byggene uten vernestatus kan allikevel ha en kulturhistorisk verdi som må avklares i en eventuell rivesøknad.

Med bakgrunn i kommunens budsjettutfordringer knyttet til vedlikehold vil byggene, som omtales i saken, bli nedprioritert etter formålsbygg og andre bygg.

Byggene ble befart av Næring- og eierskapsutvalget i 2023.

Det er et stort vedlikeholdsbehov for byggene i kategori 1, og det er behov for øremerkede midler i størrelsesorden kr. 2,5 mill. til akutt vedlikehold for prioriterte bygg i kategori 1 for det første året, deretter en årlig bevilgning på kr. 0,75 mill.

I estimatene over er det ikke medtatt kostnader til eventuell økt standard, innfrielse av nye forskriftskrav eller universell utforming.

Fire bygg tas ut av oversikten.

Søgne mekke- og motorsenter, eiendommen eies av Søgne Industriselskap AS og forvaltes av KNAS.

Eikeland grendehus, eiendommen eies av Gumpedalens forsamlingshus.

Kommunen dekker fortsatt kostnader til strøm og forsikring etter et vedtak i Songdalen formannskap i 1965. Denne ordningen ønskes avvirket.

Årosveden og Eidsveden tas ut da disse ikke defineres som grendehus.

Oversikt over bygg

Sortert etter kategori :

	Grendehus	Kat.	Kommentar	Sted
1	Tømmerstø grendehus	1	Beholdes som i dag	Krs
2	Brandsvoll Heradshus	1	Beholdes som i dag	Sog
3	Tidligere Erkleiv skole	2	Overføres til velforening/lokallag	Krs
4	Borøya grendehus	2	Overføres til velforening/lokallag	Søg
5	Ny Hellesund skolehus	2	Overføres til velforening/lokallag	Søg
6	Gamle Randesund kommunelokale	2	Overføres til velforening/lokallag	Krs
7	Kilen grendehus	2	Overføres til velforening/lokallag	Sog
8	Lastad grendehus	3	Bygg som selges fritt	Søg
9	Eidså grendehus	3	Bygg som selges fritt	Sog
10	Fløystøl grendehus	3	Bygg som selges fritt	Sog
11	Dahl grendehus	3	Bygg som selges fritt	Søg
12	Lia grendehus	3	Bygg som selges fritt	Søg
13	Røyrås grendehus	3	Selges til bortfester, eventuelt fritt	Sog
14	Eikeland grendehus	4	Tas ut av oversikten, kommunen har ikke hjemmel	Sog
15	Søgne mekke- og motorsenter	4	Tas ut av oversikten, forvaltes av KNAS	Søg
16	Årosveden	4	Tas ut av oversikten, defineres ikke som grendehus	Søg
17	Eidsveden	4	Tas ut av oversikten, defineres ikke som grendehus	Søg

1. Tømmerstø grendehus: (Bordalen 2)

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Tømmerstø velforening er leietaker og administrerer dagens bruk. Det er høy aktivitet i bygget og det brukes daglig til forskjellig virksomhet. Bl.a. åpen barnehage hver onsdag, fast yoga-trening, Ytre Randesund Misjonskirke, Samfundet, linedans, Randesund folkedanslag, Rabbersviken jazzforsamling, selskaper og andre tilstelninger, fagdager og kvelder, ungdomsklubb på fredager.

Ingen innspill fra høringsrunde vedrørende bruk, men velforeningen spør om kommunen vil dekke utgifter til strøm, vask, forsikring osv. i fremtiden?

Standard:

Stor behov for ytre vedlikehold.

Kontakt:

Leietaker: Foreningen Tømmerstø Grendehus, Frank Tønnesen/Frank Iglebæk

**Brandsvoll heradshus:
(Songdalsveien 837)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Kultur i kommunen leier ut salen til forskjellige aktiviteter. I tillegg er det en leilighet i bygget som leies ut. I kjelleren er det en ungdomsklubb som har fast bruk av lokalene. Det er i tillegg kontorer i 1. og 2. et. til utleie.

Ingen innspill fra høringsrunde.

Standard:

Bygget er vedlikeholdt, men det må påregnes å bytte tak i nær fremtid.

**Tidligere Erkleiv skole:
(Østre Erkleivvei 807)**

Bakgrunn:

I forbindelse med nedleggelse av Erkleiv skole ble det bevilget midler til drift av bygget slik at bygget kunne benyttes av en velforening i lokalmiljøet.

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Det er jevnlig bruk av bygget til ulike arrangementer. Det er et stort engasjement for å

beholde skolen som i dag. Velforeningen har ikke økonomi til å drifte skolen selv uten kommunens hjelp. Bygda trenger imidlertid dette samlingspunktet.

Kontakt:

Siv-Astrid Reitan, 412 47 288, siv-a.aas@hotmail.com
Eirin Ravnvand, 916 37 845

**Borøya:
(Borøya 7)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Grendelaget bruker bygget til fest, bursdager og andre arrangementer. Det er over 100 familier som er medlemmer. Det er liten aktivitet i vinterhalvåret, men det er julegrantenning. Sommerstid er det dugnad, basarer, markeder og konserter. Ukentlig bruk.

Et samlet styre i Borøy grendelag stiller seg bak forslaget til kommunen, de ønsker å overta skolehuset og drifte det videre.

Standard:

God stand
Vedlikehold utføres og bekostes av brukerne.

Kontakt:

Hilde Evensen, Borøy grendelag, 952 98 614
ny styreleder Audun Seland Olsen, 911 09 226
boroy.grendelag@outlook.com

**Monsøya 21:
(Ny Hellesund)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Sesongstyrt, området er fredet v/lov om kulturminner. Ny-Hellesund Velforening og Venneforeningen Skolehuset Ny-Hellesund beskriver en høy bruk av eiendommen. Etter en avstemming ble det overveldende flertall for å overta bygget.

Standard:

God stand, men litt etterslep på vedlikehold, trenger definitiv maling. Bytte bunnsvill og kledning på uthus. Vann og avløp, 2 private anlegg, men koblet til kommunalt nett.

Kontakt:

Peder Johan Pedersen, 456 05 646, pederjop@online.no

**Gamle Randesund kommunelokale:
(Kongshavnveien 64)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Randesund bygdekvinnelag og Randesund historielag benytter dette til sin organisasjonsvirksomhet.

Brukerne lager kirkekaffe på høsttakkefest og andre anledninger. Bydelsrådet har møter her. En del kursvirksomhet, bl.a. malekurs og vevkurs. Andre organisasjoner som har

behov for møterom. Det er en leilighet i 2.et. som foreningene leier ut. Denne står tom nå, men skal leies ut igjen.
Ukentlig bruk.

Primært ønsker brukerne at bygget fremdeles skal være i kommunalt eie slik som nå. De stiller spørsmål om eventuell økonomisk kompensasjon ved en overdragelse.

Kommunen har mottatt en forespørsel om kjøp av eiendommen fra nabo.

Standard:

Innvendig vedlikehold utføres av brukerne, nettopp bekostet malearbeider for ca. kr. 100.000,-. Kommunen er ansvarlig for utvendig vedlikehold. Bygget ble malt utvendig for ca. 14 år siden.

Brukerne finansierer innvendig vedlikehold med inntektene fra leiligheten.

Kontakt:

Karen Torhild Wrånes, 979 51 946

Steinar Langeland, 926 93 007, slange2@online.no

**Kilen grendehus:
(Hønemyrvegen 3)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Beboere i Kilen og område rundt benytter dette til private arrangementer som barnedåp, konfirmasjoner og selskaper. Bygget benyttes også av lag og foreninger som forsamlingslokale. Bygget brukes over 100 døgn i året.

Styret i Kilen grendehus har et stort ønske om å beholde huset i kommunalt eie. Det er brukt betydelige midler til oppussing de senere år. De mener at dette er et godt supplement til Heradshuset på Brandsvoll.

Standard:

Vedlikeholdt stand, innlagt vann og avløp.

En del egeninnsats og dugnadsarbeid blant de lokale. 4-5 personer i styret utførte en større rehabiliteringsjobb for noen år siden. Kommunen bevilget et mindre tilskudd, Søgne og Greipstad sparebank bidro med ca. kr. 160.000.

Hjemmelen til eiendommen er registrert på Linn Veronika Ahnger, 515/81, kommunen er fester.

Kontakt:

Arne Tobias Aasland, 905 43 342, arne.tobias.aasland@avinor.no

**Lastad grendehus:
(Lastadveien 29):**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Søgne kystlag har bygget eget bygg på tomten rett ved siden av «skolehuset». De har også sporadisk bruk av dette bygget.

4 H har tidligere hatt aktivitet i bygget, men er usikker på denne bruken nå. Ut over dette er det naboer som benytter bygget til private arrangementer, samt noen arrangementer for forskjellige interessegrupper fra Søgne vest.

I innspillrunden har brukerne vist til en liste over betydelig bruk de siste årene. Det er imidlertid ikke realistisk for brukerne av bygget å overta dette uten økonomisk støtte fra kommunen.

Standard:

Behov for omfattende utvendig vedlikehold.
Vann fra brønn. Egen septiktank.

Kontakt:

Karl W Strandvik, Søgne kystlag, 906 82 885, karl.w.strandvik@gmail.com
Anne Hagen, Søgne vestbygd velforening, annehagen60@gmail.com

**Eidså grendehus:
(Eidsåvegen 471)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Naboer benytter dette til private arrangementer. St.hansfeiring for naboer, indremisjonen har møter her, og arrangerer stevne på sommeren. Eidså jaktlag har møter her. Månedlig bruk.

Innbyggerne på Eidså ønsker at huset skal bestå til dagens bruk og fortsatt driftes av kommunen.

Standard:

Ikke innlagt vann, utedo.

Noe vedlikeholdsarbeid på dugnad, materiell bekostes av kommunen.

Kontakt:

Arvid Eidså, 979 82 079, arvideidsa@gmail.com

**Fløystøl grendehus:
(Fløystølvegen 279)****Bruk / innspill fra høringsrunde:**

Naboer benytter dette til private arrangementer. Samlinger for nærområdet til jul, påske osv. Flere elglag har møter her. Skolene benyttet dette til undervisning, blitt mer sjelden etter sammenslåingen.

Ønske fra lokalbefolkningen om å beholde bygget slik som i dag. Vedlikehold gjennomføres på dugnad, Songdalen betalte for materiell.

Er som et lite museum, driver litt undervisning for skolene.

Mye dugnadsarbeid er gjennomført, ønsker å beholde huset i kommunalt eie.

I høringsrunden har det kommet flere innspill på å beholde huset i kommunal eie og videreutvikle dette som museum.

Standard:

Ikke innlagt vann og utedo.

Kontakt:

Anna Øvland Follerås, 957 78 181, afollera@hotmail.com

**Dahl grendehus:
(Eikestølveien 138)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Naboer benytter dette til private arrangementer. Elglaget har møter. Sjelden bruk.

Nabo er interessert i å overta eiendommen.

Standard:

Ikke innlagt vann og avløp. Vann fra bekk.

Utedoen er bygd på naboens eiendom.

Kontakt:

Arvid Dahl, 950 38 464, adahl0953@gmail.com

**Lia grendehus:
(Årstølveien 174)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Møter for elglaget.
Meget sjelden bruk.

Kontaktpersoner er ikke interessert i å overta eiendommen. Sangvik har en avtale med tidligere Søgne kommune om bruk av deler av eiendommen til lagring av tømmer.

Standard:

Ikke innlagt vann, utedo.

Kontakt:

Thomas Fredriksen Abusdal, 941 73 713, thomas.abusdal@hotmail.no
Petter Andreas Sangvik, 991 51 127

**Røyrås grendehus:
(Finslandsvegen 725)****Bruk / innspill fra høringsrunde:**

Naboer benytter dette til private arrangementer. Quiz, bygdesamling og tilstelninger. Naboer holder på med innvendig oppussing, og bygget er for tiden ikke i bruk. Tas i bruk igjen til høsten. Mindre enn månedlig bruk.

I høringsinnspillet fra styret i grendehuset vises det til et omfattende dugnadsarbeid, totalt mange hundre timer i 2023 og 2024. Utbedringene for dette er bekostet av brukerne, og etter oppussingen er det nå planer om økt bruk av bygget.

Standard:

Vann fra brønn og egen septiktank.
Enkel standard, vedlikeholdsarbeid utføres på dugnad. Materialer bekostes av brukerne og kommunen.
Hjemmelen til eiendommen er registrert på Andreas Finsland, 528/9

Kontakt:

Torleiv Roland, 483 94 684, torleiv.roland@gmail.com

**Eikeland grendehus:
(Songdalsvegen 583)**

Bruk / innspill fra høringsrunde:

Naboer benytter dette til private arrangementer.

Kommunen dekker kostnader til strøm på bygget på grunn av et lampepunkt, se bildet over. Det er gjort et vedtak i 1965 for å bedre sikkerheten i vegkrysset (fylkesvei) og på busstoppet like ved.

Brukerne ønsker å videreføre subsidier til strøm og forsikring.

Standard:

Ikke innlagt vann og utedo.

Hjemmelen til eiendommen er registrert på Gumpedalens forsamlingshus, 616/9

Kontakt:

Anne Turid Jakobsen, 913 70 539

Trond Stupstad, 975 97 501

**Søgne mekke- og motorsenter:
(Birkedalsveien 76)**

Eier:

Søgne Industriselskap AS

Skal ut av oversikten, kommer ikke under kategorien grendehus.

Årosveden:

Skal ut av oversikten, kommer ikke under kategorien grendehus.

Eidsveden:

Skal ut av oversikten, kommer ikke under kategorien grendehus.

Juridisk grunnlag

Eventuell overdragelse til dagens brukere avklares med kommuneadvokaten.

Økonomiske konsekvenser

Det anbefales økt bevilgning i økonomiplanen til de bygg som fortsatt skal være i kommunalt eie.

Uttalelse fra rådene (Seniorrådet, Rådet for funksjonshemmede, Studentrådet og

Ungdommens bystyre)

Ikke relevant.

Barn og unges interesser

Ikke relevant.

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Det har vært samtale med interessenter der bruken er synliggjort. Saken har vært sendt ut på høring til aktuelle brukere av grendehusene. Det er mottatt mange innspill, utdrag av disse er lagt inn under de enkelte byggene. Innspillene er i sin helhet lagt ved saken.

Klima- og miljøkonsekvenser

Eventuell skifte av hjemmelshaver vil ha få eller ingen miljøkonsekvenser. Riving vil ha mindre miljøkonsekvenser.

HMS/Folkehelse

Ikke relevant.

Vurdering

Det er store forskjeller på aktivitetsnivået knyttet til det enkelte grendehus i kommunen. Uavhengig om det er registret stor eller liten aktivitet er det flere tilbakemeldinger på at en ønsker fortsatt å ha grendehusene tilgjengelig for grendas befolkning med tanke på felles aktiviteter og tilstelninger.

Likevel foreslår administrasjonen med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon og informasjon om byggenes aktivitet en reduksjon i antall grendehus.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Med bakgrunn i vurderingene beskrevet i saken, foreslås følgende:

- 2 bygg synliggjort i kategori 1 anbefales beholdt som i dag
- 5 bygg i kategori 2 anbefales overdratt til velforening/lokallag eventuelt selges fritt ved manglende interesse
- 6 bygg i kategori 3 anbefales solgt fritt, eventuelt til bortfester
- 4 bygg i kategori 4 tas ut av oversikten

For 2 bygg uten kommunale eierinteresser anbefales det å avvikle subsidier til årlig drift.

Punkt 6/25: Kristiansand kommunes innspill til KS debathefte 2025

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 11022025, Sak 13/25, Kristiansand kommunes innspill til KS debathefte 2025

KS-Debattheft-2025

Dato 9. januar 2025
Saksnr.: 2024024745-7
Saksbehandler Maj-Kristin Nygård
Godkjent av Bernt Jørgen Stray
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang

Eldrerådet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2024-25
Kultur- og idrettsutvalget
Kommunalutvalget
Oppvekstutvalget
Helseutvalget
Formannskapet

Møtedato

16.01.2025
16.01.2025
21.01.2025
23.01.2025
04.02.2025
11.02.2025
11.02.2025
12.02.2025

Kristiansand kommunes innspill til KS debathefte 2025

Forslag til vedtak

1. Formannskapet gir sin tilslutning til kommunedirektørens forslag til innspill til "KS Debatthefte 2025, fra forventning til virkelighet – om forventningsgapet".
2. Formannskapet ber kommunedirektøren om å tilrettelegge for temamøter i aktuelle utvalg for videre diskusjon av temaet.

Sammendrag

KS inviterer hvert år kommunene og fylkeskommunene til å gi innspill på aktuelle strategiske spørsmål som skal bidra til å utvikle ny politikk eller sette dagsorden. Dette gjøres via debathefte. Årets tema er «Debattheftet 2025. Fra forventning til virkelighet». Innspillet fra Kristiansand kommune inngår i samlet sammenstilling fra KS Agder og tas med som beslutningsgrunnlag når KS Hovedstyre senere behandler temaet.

Innspillfrist til KS Agder er 14. februar 2025.

Vedlegg:
KS-Debatthefte-2025

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kommunesektorens organisasjon KS ønsker innspill i årets debatthefte "Debatthefte 2025. Fra forventning til virkelighet». Kommunedirektøren legger i denne saken frem problemstillingene i debattheftet til politisk behandling.

KS inviterer hvert år kommunene og fylkeskommunene til å gi innspill på aktuelle strategiske spørsmål som skal bidra til å utvikle ny politikk eller sette dagsorden. Dette gjøres via «Debattheftet 2025. Fra forventning til virkelighet», som sendes ut årlig i november. Debattheftet bør leses i sin helhet og er vedlagt saken.

Innspillet fra Kristiansand kommune inngår i samlet sammenstilling fra KS Agder og tas med som beslutningsgrunnlag når KS Hovedstyre senere behandler temaet. I år vil svarene også analyseres samlet i en nasjonal FoU-rapport. Sammenstilling av svarene vil følges opp i kommende konferanser og generelt i det interessepolitiske arbeidet.

KS har samtidig forventninger til at refleksjonene i kommunens politiske organer, særlig om spørsmålene 1 og 3, vil være verdifulle for det politiske arbeidet generelt i kommunen, også uavhengig av KS videre oppsummering og bruk av svarene.

KS om bakgrunnen for årets tema

Kommunesektoren står overfor store utfordringer som krever raske omstillinger og tydelige politiske prioriteringer.

Det er et forventningsgap mellom det som i sum forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med tilgjengelige ressurser. Forventningene kan være hos og mellom både folkevalgte, innbyggere og nasjonale myndigheter, og tilgjengelige ressurser gjelder både kompetent personell og økonomiske ressurser. I kommunene er gapet spesielt merkbart innen helse- og omsorgssektoren, sosialsektoren og oppvekstsektoren. Av den grunn er diskusjonen i årets debatthefte avgrenset til velferdsområdet.

For å håndtere forventningsgapet bør kommunesektoren tilpasse seg for å møte fremtidens utfordringer. Innovasjon, digitalisering og god ledelse er nøkkelfaktorer. Videre bør det være en felles forståelse av utfordringene og realistiske ambisjoner. Lokale politikere bør kommunisere tydelig og prioritere ressursbruken effektivt. Det er også viktig med god dialog med innbyggerne for å skape forståelse for nødvendige prioriteringer og omstillinger.

Kommuner og fylkeskommuner utøver sitt lokale selvstyre innenfor nasjonale rammer, og skal samtidig iverksette statlige mål. Gode nasjonale rammebetingelser er en forutsetning for lokalt handlingsrom.

KS ønsker lokale diskusjoner på hvordan forventningsgapet kan håndteres.

Kommunedirektørens innledning

Kommunedirektørens forslag til innspill er basert på spørsmålene fra KS, og det forventes fra KS at det skrives som synspunkter fra folkevalgte. Kommunedirektøren har innhentet innspill fra alle områdene, gjennom både direktørenes ledergrupper og fagmiljø. I samråd med ordfører er det ikke lagt opp til å hente innspill fra folkevalgte utover saksbehandlingen i politiske utvalg.

I tillegg til å sende høringsinnspillet, anbefaler kommunedirektøren at det i etterkant avholdes temamøter i politiske utvalg for å sette saken på dagsorden og derigjennom bidra til offentlig debatt og lokal oppmerksomhet om temaet framover.

Kommunedirektørens forslag til Kristiansands innspill til spørsmålene i «KS Debatthefte 2025 – Fra forventning til virkelighet».

KS definerer «forventningsgapet» som gapet mellom det som i sum forventes av kommuner og fylkeskommuner og det som er mulig å yte med de ressursene som er tilgjengelige.

Kommunedirektøren erfarer at selve begrepet «forventningsgap» kan vekke negative reaksjoner i medvirkningsprosesser. Brukergrupper opplever at de har forventninger som er berettiget, men som de opplever ikke blir anerkjent av tjenesteapparatet. Det er derfor mer fruktbart å snakke om å "samstemme forventninger".

Kommunedirektøren mener at formuleringen "det som er mulig med tilgjengelige ressurser" er uheldig. Individuelle tjenester ytes ut fra nivå satt gjennom lovgivningen, men må skjønnsvurderes ut fra det som kan leveres som tilfredsstillende tjeneste, både ut fra lovtekst og basert på tilgjengelige ressurser.

1. *Hvordan kan dere som folkevalgte redusere og håndtere forventningsgapet gjennom aktiviteten i de politiske organene (kommunestyre og underliggende organer) og i samspillet med administrasjonen?*

En god rolleforståelse er viktig, hvor folkevalgte har god balanse mellom ambisjoner, mulighetsrom og virkemiddelbruk. Det fordrer et godt samspill med administrasjonen for å avstemme det politiske ambisjonsnivået sett opp mot realismen og gjennomførbarheten.

Samstemming av forventningene og felles forståelse av utfordringsbildet blir sentralt for dialogen mellom innbyggere, politisk og administrativt nivå i kommunen. Dette vil kreve gode strategier og samskapende prosesser.

For å kunne imøtekomme mest mulig realistiske forventninger, vil gode og kvalitetssikrede beslutningsgrunnlag være politikernes viktigste verktøy for å gjennomføre gode vedtak. Dette forutsetter en god dialog mellom politikere og administrasjon. Administrasjonen på sin side bør bestrebe seg på å utarbeide presise, analytiske og faktabaserte beslutningsgrunnlag som identifiserer både forbedringspotensial, dilemmaer, samt kvalitetsmessige og økonomiske konsekvenser. Saksgrunnlaget bør ivareta helhetstenkningen og ha et langsiktig perspektiv, samt belyse ulike alternativer med konsekvenser på kort og lang sikt. I større grad må det sees på sammenhengen mellom kostnader til investering og drift. Dette bidrar til et godt beslutningsgrunnlag for politikerne.

Lokale folkevalgte er både ombudspersoner for befolkningen, og er samtidig satt til å styre kommunen og forvalte kommunens ressurser på en langsiktig forsvarlig måte. Satsinger og løsninger bør ikke sees isolert, men bli prioritert i et helhetlig perspektiv hvor saker sees i sammenheng, ofte utover den fireårige valgperioden. Prioritering betyr også å være tydelig på hva som skal prioriteres ned. Her må administrasjonen bidra med saksgrunnlag som gir alternativer med konsekvenser, og som viser hvordan enkelte saker henger sammen i et langsiktig perspektiv.

God dialog sikrer at alle parter er informert og samstemt om mål og strategier, og bidrar til at folkevalgte og administrasjon spiller hverandre gode. Folkevalgte kan ta initiativ til nye møtearenaer og drøftingsformer med administrasjonen. En har for eksempel god

erfaring fra fellesmøter mellom oppvekstutvalget og ungdommens bystyre. Her kan en eksempelvis drøfte fremtidsbilder der man ser på ulike scenarier, samt drøfte dagsaktuelle temaer og problemstillinger som for eksempel utvikling av SFO, helsehjelp og hvordan innbyggerne møtes på en best mulig måte.

2. *Hvordan kan KS bistå i dette arbeidet i den enkelte kommune og fylkeskommune?*

KS må fortsette å bidra med analyser og kunnskapsgrunnlag på tvers av kommunene eksempelvis på temaer innenfor overordna tema som økonomi, demokrati og tjenestebehov. Dette gjør KS allerede i dag, men dette vil bli mer nødvendig fremover med tanke på økt økonomisk press i kommunene fremover.

Forventningsgapet må kommuniseres både nasjonalt og lokalt, og det er fortløpende behov for at KS kan bistå kommunene i å kommunisere de utfordringene de fleste kommuner står i. Kristiansand kommune vil gi ros til KS for tydeligheten høsten 2024 på at kommunesektoren ikke har tilstrekkelig økonomi til å finansiere de tjenestene kommunene har ansvaret for. Det er viktig at KS også videre løfter diskusjonen om bærekraften i velferdssamfunnet og kan bidra til å skape en felles forståelse av mulighetsrommet kommunene har til å møte innbyggernes behov.

KS kan fremme behovet for forskning og forståelse av store samfunnsendringer som påvirker og vil kunne påvirke kommunene over lengre tid. Denne innsikten kan gå på hva endringen skyldes og hvordan kommunene kan møte innbyggerne med et helhetsperspektiv på behov, tilgjengelig arbeidskraft og kapital. Denne kunnskapen er viktig i kommunikasjon om prioriteringer. Eksempelvis ser man endring i sykdomsbildet i befolkningen. Det er flere med store og komplekse bistandsbehov. Økningen har vært og er fortsatt stor, også i yngre aldersgrupper.

KS oppfordres til å fortsette arbeidet med å tydeliggjøre betydningen av at forskning, og midler til dette, prioriteres i kommunale helse- og omsorgstjenester. Skjevheten i hvordan midler til forskning er prioritert mellom spesialisthelsetjenesten og kommunale helse- og omsorgstjenester er en nasjonal utfordring, selv om forskning på kommunale helse- og omsorgstjenester har økt de siste årene. I en tid hvor det er stort behov for omstilling innen helse- og velferdssektoren, vil forskning være sentralt i nødvendig endring av tjenestene slik at omstillingen er kunnskapsbasert. Etablering av KSF, kommunens samarbeidsorgan for forskning, er et godt eksempel på et arbeid som bidrar til mer kommunerelevant forskning.

KS kan bli bedre på å oppdatere innhold og form på erfaringsdeling, verktøy, metoder, kompetanseheving, opplæring og rådgivning. Dette vil bidra til at kommunene i størst mulig grad har kompetanse og verktøy tilgjengelig, slik at tjenestene ytes mest mulig effektiv. Hjelpen som tilbys til enhver tid må være dagsaktuell, og tilpasset aktuelle problemstillinger i den komplekse kommunehverdagen. For eksempel ønsket flere storbyer å se på mulighetene for å lage et TØRN-prosjekt for barnehage tilsvarende prosjektet på helse.

3. *Hvordan kan dere som folkevalgte bidra til å skape forståelse i befolkningen og lokalsamfunnet for at ressursene er begrenset og at dette tvinger frem tøffere prioriteringer og alternative løsninger?*

Som det påpekes i debattheftet, er det avgjørende at både nasjonale og lokale politikere kommuniserer sine ambisjoner på en måte som bidrar til realistiske forventninger. Som nevnt i spørsmål 1, vil gode politiske saksgrunnlag med kvalitetsmessige og økonomiske konsekvenser gi god bakgrunn slik at folkevalgte kan kommunisere kompliserte saker ut til innbyggerne på en forståelig måte.

Folkevalgte og administrasjon kan samarbeide om strategisk kommunikasjon både med formidling av utfordringsbildet og kunnskapsgrunnlag i forkant av politiske saker. Innbyggerne kan ha nytte av å få mer og bedre innsikt og forståelse for de politiske prosessene og bakgrunn for vedtakene som gjøres. Å informere om de økonomiske realitetene og nødvendigheten av prioriteringer, kan bidra til økt forståelse og aksept for de beslutningene som tas. Dette er viktig i alle saker, men særdeles viktig i saker som skaper engasjement og debatt. Skolestruktur er et eksempel på at politikere må ta beslutninger på områder med høyt engasjement blant innbyggerne. Beslutninger må avveies mellom innbyggernes forventning, faktabaserte saksgrunnlag og økonomiske vurderinger.

For å skape gode, trygge og inkluderende lokalsamfunn er det helt avgjørende at innbyggere er involvert både i ideutvikling og gjennomføring i tjeneste- og lokalsamfunnsutvikling. Det er viktig for enkeltpersoner at de har ansvar for eget liv, får mestringsopplevelse og at de ikke får en følelse av å bli klientifisert. I en tid med begrensede ressurser, blir dette enda viktigere fremover. Kan folkevalgte, sammen med administrasjonen, i større grad tilrettelegge for en konstruktiv samtale med innbyggerne, f.eks. om hvordan helse- og velferdstilbudet kan se ut fremover med begrensede ressurser? Kan oppgavene løses på andre måter og i større grad mer i fellesskap med frivillige aktører og pårørende?

Folkevalgte kan aktualisere temaet som går på forholdet mellom nasjonal og lokal politikk. En oppgave for lokale folkevalgte er å bidra til å justere forventningene fra nasjonale satsinger og lover til en realistisk lokal kontekst. En stor utfordring for lokale folkevalgte er lovnader om flere og bedre tjenester som blir gitt av nasjonale myndigheter og politikere, *mens det er kommunene som får ansvar for å yte tjenestene med knappe tilgjengelige ressurser.*

4. Hva vil være de viktigste budskapene KS kan bringe inn i dialogen med nasjonale myndigheter for å redusere statlig detaljstyring, gi mer fleksibilitet og øke handlingsrommet lokalt innenfor velferdsområdet?

Kristiansand kommune mener det viktigste er at KS bruker sin posisjon til å synliggjøre hvordan de nasjonale lovendringer, bestemmelser og satsinger virker i praksis i kommunene.

Det er behov for at de ulike departement i større grad samordner innsatsene på tvers av områder og sektorer. Det er viktig at også KS støtter opp under behovet for at store nasjonale satsinger som berører flere samfunns- og fagområder samordnes, slik at kommunene kan gis mest mulig kraft til å løse utfordringsbildet lokalt. Dette gjelder eksempelvis nasjonale satsinger som «Opptappingsplanen for psykisk helse», «Trygghet, fellesskap og verdighet – forebyggings- og behandlingsreformen for rusfeltet», «Bu trygt heime» og «En forsterket arbeidslinje – flere i jobb og færre på trygd».

Det er vesentlig at KS fortsetter med å belyse utfordringen for kommunesektoren med statlig (detalj)styring gjennom sektorlovgivningen. Det er bekymringsfullt at ingen har full oversikt over omfanget av de lovkrav kommunene må oppfylle, (Menon economics, 2022: «Ståa i norske kommuner»). KS kan bidra med å stille spørsmål og gi innspill til mulige effekter av lovgivning. Det synes i noen tilfeller å være mangelfullt at lovgiver belyser konsekvensene av lovgivningen. Med høy grad av sektorlovgivning, kan i tillegg lovgivningen i mange tilfeller være motstridende.

Om den kommunale prioriteringen styres av statlig lovgivning heller enn lokale behov, mister kommunene muligheten til helhetsvurdering på tvers av sektorer, og til å løse oppgavene mer hensiktsmessig og effektivt med en lokal tilpasning. Et annet argument mot detaljert statlig lovstyring er hensynet til innovasjon i offentlig sektor. Kommunenes mulighet og evne til å gjøre lokale prioriteringer og til selv å ta initiativ til nødvendig

løpende omstillinger og fornyelse, vil svekkes over tid med altfor sterk nasjonal styring. Når lovpålagte oppgaver i tillegg tar en større del av kommunebudsjettet, blir det mindre rom for egne initiativ lokalt. Det kan videre redusere kommunenes insentiver til selv å investere i nye og innovative løsninger, som kunne ha gitt bedre og mer effektive tjenester med mindre ressursbruk lokalt. Innenfor de økonomiske rammene er det for oppvekst krevende å organisere arbeidet slik at alle barn og unge blir møtt slik de har behov for. Dette handler om at det er få hender og begrensede rammer for å drive kompetanseheving hos ansatte. For eksempel gjør lærenormen at det er mindre rom for fagarbeidere i skolen og dermed færre kjente fagarbeidere for barna på SFO.

Detaljstyring av normeringer og kompetansekrav som ikke er koordinert, får konsekvenser i form av skjevprioriteringer i kommunene når man mister helhetsvurderingene. Det samme gjelder lovgivning av individuelle rettigheter, som gir kommunene mindre mulighet til å prioritere og samordne tjenestene. Dette reduserer muligheten til å tilpasse tjenestene til de lokale behovene, og begrenser det lokale selvstyre og handlingsrommet. Detaljstyring betyr også økt rapportering og dermed mer byråkrati. Kristiansand kommune støtter opp om initiativet til en ryddejobb i forholdet mellom stat og kommune, i dag er detaljstyringen for stor og det mangler helhet og oversikt.

Generalistkommuneutvalget påpekte også i sin utredning at kommunene *er bedre egnet enn statlige sektororganer til å foreta helhetlig prioriteringer og til å fordele begrensede ressurser*. Formanskapet mener det er viktig at man opprettholder og videreutvikler generalistkommuneprinsippet og det lokale selvstyret. Tjenesteutviklingen må tilrettelegges med utgangspunkt i de lokale forhold og behov i befolkningen.

Det bør settes på agendaen hvordan den økonomiske situasjonen i kommune-Norge gjør det lokale handlingsrommet lite, og hvordan kommunene påvirkes av andre aktørers budsjetttilpasninger. For eksempel gir endringer i spesialhelsetjenestens behandlingstilbud som følge av økonomiske tilpasninger, økt press på kommunale tjenester. Press på dagens tjenestetilbud uten tilført kapital, gjør at kommunen har behov for fleksibilitet til å tenke nytt om hvordan tjenesten skal være utformet og hvordan det kommunale oppdraget gjennomføres. Flere momenter som taler for behovet for mer fleksibilitet er at økende demografikostnader ikke kompenseres fullt ut. Underfinansieringen må håndteres i form av økt effektiviserings- og innsparingskrav i tjenestene til befolkningen.

Videre kan KS støtte kommunene i arbeidet med å implementere prioriteringsveilederen for kommunale helse- og omsorgstjenester, også opp mot politisk nivå.

KS kan bidra gjennom å forsterke betydningen av å prioritere folkehelsearbeidet på tvers av sektorene, og spesielt nå i den økonomiske situasjonen kommunene står i. I perspektivmeldingen belyses hovedutfordringene som følger: *kamp om arbeidskraften, behov for omstilling og fortsatt god fordeling*. Regjeringens tre strategier for å følge opp utfordringene er: *få flere i jobb og holde folk i jobb, løse oppgavene smartere og føre en ansvarlig politikk som gir rettferdig fordeling over tid*. Regjeringen påpeker at *bedre planlegging og forebygging*, er en måte å løse oppgavene smartere på. Regjeringen vil derfor arbeide for god folkehelse og forebygging. Dette vil være særdeles viktig fremover med tanke på både demografiutviklingen og sykdomsbyrden.

Formanskapet mener KS bør følge opp med nasjonale myndigheter de innspill som ble gitt i Kristiansand kommunes høringsvar til helsepersonellkommisjonen, (Formanskapet sak 51/23). I dette høringssvaret støttet Kristiansand forslaget om å sette av forskningsmidler til utvikling av arbeidstidsordninger, (*Tid for handling*, punkt 9.6.2.). Kommunen ønsker best mulig arbeidsforhold for sine ansatte og kjenner seg igjen i beskrivelsen av at det er vanskelig å finne løsninger som reduserer den belastningen mange ansatte opplever i helse- og omsorgstjenesten. I nevnte høringsvar støttet Kristiansand kommune helsepersonellkommisjonens vurderinger knyttet til behovet for å styrke helsearbeiderfaget, (*Tid for handling*, punkt 10.1.7).

I tillegg støttet Kristiansand kommune helsepersonellkomisjonens forslag om å utrede virkninger for personellbehov av endringer i politikk og pasientrettigheter i helse- og omsorgstjenestene, (*Tid for handling*, punkt 11.8.3), både på nasjonalt og lokalt nivå. Det gjennomføres ofte ny politikk som regulerer kvaliteten i tjenestene, slik som ventetider, listelengder, fristbrudd, rettigheter av forskjellig slag etc.

Kristiansand kommune satser på veiledning av sykepleier- og vernepleierstudenter, og gir lønnstillegg til veiledere med veilederkompetanse. Men dette veilederarbeidet må gjøres på toppen av annet arbeid. Formannskapet foreslår derfor at KS tar initiativ til at det utredes om dette er mulig å finansiere på samme måte som man gjør med lærerstudenter i praksis. Det vil si at universitet/høyskole finansierer veiledningen.

Universitet og høyskole har et finansieringssystem som gjør at de prioriterer masterutdanninger. Kommunen har totalt sett større behov for ettårige spesialiseringer enn master innenfor velferdsområdet. I tillegg kan kommunens arbeid med ansvars- og oppgavedeling gi nye kompetansebehov. Det er ønskelig at KS kan bidra inn mot nasjonale myndigheter for å endre finansieringssystemet, slik at det gir universitet og høyskole insentiv til å tilpasse seg kommunenes kompetansebehov.

Det må jobbes nasjonalt med å legge bedre til rette for informasjonsutveksling i samarbeidet mellom fastlegen, arbeidsgiver og NAV med tanke på å redusere sykefraværet. Det må også jobbes med roller og myndighet i forbindelse med oppfølging av sykemeldte. Mye ansvar ligger i dag til fastlegene og deres portvaktfunksjon. Det er viktig at deres kapasitet og insentiver diskuteres.

Det bør etableres ordninger som muliggjør kvalifisering og rekruttering på arbeidsplassene i større grad. Å legge til rette for lønnstilskuddsordninger i kommunene som jobber systematisk med oppgavedeling, kan være med å gi fart inn i omstillingsarbeidet. KS bør løfte frem behovet for å øke NAVs muligheter til å gjennomføre tiltak i egen regi i fagområder i kommunen hvor det er stort behov for omstilling og fremtidig arbeidskraft. Erfaringer fra [Helsefagprosjektet](#) i Kristiansand, hvor det er utviklet en arbeidsledermodell, viser at NAV kan utvikle gode tiltak som det burde være mulighet for å drifte i egen regi, da det samsvarer med kommunenes behov for arbeidskraft, omstilling og rekruttering av kompetanse. Kommunene bør i tillegg få stimuleringsmidler for å bidra til at flere seniorer kan og ønsker å stå lenger i jobb.

Punkt 7/25: KS debathefte 2025 del 2 - veien mot et bærekraftig arbeidsliv

Bilag

KS-Debattefte-2025

Dato 18. desember 2024
Saksnr.: 2024024745-6
Saksbehandler Hilde Elise Andreassen
Godkjent av Kjell Alfred Kristiansen
Camilla Bruno Dunsæd

Saksgang
Kommunalutvalget
Formannskapet

Møtedato
04.02.2025
12.02.2025

KS Debatthefte 2025

Forslag til vedtak

[Formannskapet slutter seg til kommunedirektørens forslag til svar fra Kristiansand kommune på spørsmål i KS debathefte del 2 – veien mot et bærekraftig arbeidsliv.](#)

Sammendrag

KS inviterer hvert år kommuner og fylkeskommuner til å gi innspill på aktuelle temaer som er presentert i et debathefte. Del 2 er en del av forberedelsene til tariffoppgjøret i 2025.

Spørsmål 5 omhandler innspill til økonomisk ramme og hva som skal prioriteres fra arbeidsgivers side. Kommunedirektøren mener at det grunnet økte levekostnader for alle de siste årene, bør være en så jevn fordeling av lønnsvekst som mulig. Av rekrutteringshensyn bør KS imidlertid være oppmerksom på at lønnsveksten til sykepleiere og vernepleiere ikke bør være dårligere enn i helseforetakene.

Spørsmål 6 omhandler innspill til dagens garantilønnsystem – som gir lik sentral garantilønn til stillingsgrupper med samme kompetansekrav. Kommunedirektøren mener at dette systemet ivaretar kommunens behov når det ses i sammenheng med lokal pott. Midler til lokale forhandlinger kan med fordel settes av med en mer forutsigbar frekvens. Det gjør det lettere å ha kontinuitet i lokale forhandlinger.

Spørsmål 7 omhandler hva KS bør prioritere i utviklingen av avtaleverket for å møte fremtidens arbeidskraftutfordringer og sikre forsvarlige tjenester. Kommunedirektøren ønsker at KS skal prioritere følgende i utviklingen av avtaleverket:

- Samsvar mellom myndighet og ansvar i arbeidstidsspørsmål.
- Innføre pensjon på ubekvemstillegg når vakter ikke ligger i oppsatt arbeidsplan. Dette vil være et positivt virkemiddel i arbeidet med å øke andelen heltidsstillinger.
- Muligheten for å lokalt kunne avtale med tillitsvalgte vakter på mer enn 12,5 timer vil også være et godt virkemiddel i heltidsarbeidet.
- KS kan trygge og bistå kommunene slik at de tar i bruk handlingsrommet som er avdekket i kvalifikasjonsprinsippet og gjør ansettelser som bidrar til å redusere

utenforskapet, samtidig som det muliggjør omstillingstiltak innen ansvar og oppgavedeling (TØRN).

- Tydeliggjøre hvilken opplæring som gir rett til fri for tillitsvalgte, slik at det blir likere praksis mellom kommuner og lettere å følge opp lokalt.
- Se på mulighetene for en større fleksibilitet i hvordan vi kan disponere lærerårsverk i særavtalen om arbeidstid i skole (SFS 2213).
- Vurdere om det er mulig å forenkle sentral tariffavtale om arbeidstid og kompensasjon når ansatte reiser sammen med kommunens innbyggere (SGS 1010). Særavtalen oppleves unødig komplisert - og ledere, merkantile og Lønn bruker mye tid på å følge opp denne avtalen.

Vedlegg: KS debathefte 2025

Saksutredning

Bakgrunn for saken

KS inviterer hvert år kommuner og fylkeskommuner til å gi innspill på aktuelle temaer som er presentert i et debathefte. Kommunenes innspill til debatheftet blir tema på KS Agder sin strategikonferanse 27.02.25. Felles oppsummering fra regionen oversendes deretter KS. KS oppfordrer kommunene til å behandle debatheftet politisk. Del 1 og del 2 i debathefte behandles som separate saker. Kommunedirektøren har innhentet synspunkter fra alle områdene gjennom direktørens ledergrupper og fagmiljø.

Spørsmål 5: Hvilke innspill har din kommune til KS i forkant av mellomoppgjøret 2025, knyttet til for eksempel økonomisk ramme, prioriteringer, sentrale eller lokale lønnstillegg og lignende?

- Kristiansand kommune ønsker at KS følger frontfagsrammen.
- Levekostnadene har økt betydelig for de fleste. I en slik økonomisk situasjon mener Kristiansand kommune det må være tungtveiende grunner bak en eventuell prioritering av enkelte grupper, og dermed nedprioritering av andre. Det vil oppfattes som mest rettferdig og rimelig at lønnsveksten fordeles så jevnt som mulig.
- Det er likevel nødvendig å påpeke at det av rekrutteringshensyn er viktig at lønnsutviklingen for sykepleiere og vernepleiere ikke er dårligere i kommunene enn i helseforetakene. Det innebærer ikke nødvendigvis en prioritering av disse gruppene, men at lønnsutviklingen for stillinger med krav om 3- og 4-årig høyskoleutdanning må ha særskilt oppmerksomhet under forhandlingene.

Spørsmål 6: Dagens garantilønnsystem gir stillingsgrupper med samme kompetansekrav lik sentral garantilønn, uavhengig av tjenesteområde. Ivaretar dette garantilønnsystemet kommunens behov, og er det et ønske om at det videreføres?

- Kristiansand kommune mener at det er viktig å ha det samme lønnsystemet over tid. En slik kontinuitet bidrar til aksept og ro blant ansatte. Vi er derfor skeptiske til endring, da vår erfaring er at opplevd urettferdighet ved overgang til nytt lønnsystem sitter i veldig lenge og skaper mye støy på den enkelte arbeidsplass.
- Garantilønnsystemet ivaretar kommunens behov når det ses i sammenheng med mulighet for lokal pott. Kristiansand kommune mener det vil være gunstig hvis det avsettes midler til lokale forhandlinger mer regelmessig, fortrinnsvis annethvert år. Høyere grad av regelmessighet vil gi oss kontinuitet i arbeidet med lokal lønnspolitikk og utvikling av de forskjellige elementene den omfatter. Erfaringsmessig krever lokal pott mye arbeid. Men med regelmessige forhandlinger vil arbeidet i større grad være preget av kontinuitet. Potten behøver ikke være større enn at den dekker det nødvendige. En datolønnsvekst på 0,3 – 0,5 % av lønnsmassen anses som tilstrekkelig.

Spørsmål 7: Hva bør KS prioritere i utviklingen av avtaleverket for å møte fremtidens arbeidskraftutfordringer og sikre forsvarlige tjenester? Det kan for eksempel handle om omstilling, ulike arbeidstidsordninger, oppgavedeling og bruk av kompetanse, tiltak for å redusere fravær og andre tiltak for å bruke arbeidskraftressursene best mulig.

Samsvar mellom myndighet og ansvar i arbeidstidsspørsmål

- Helsepersonellkommissjonens rapport *Tid for handling*, punkt 9.5.3, tar opp temaet samsvar mellom myndighet og ansvar i arbeidstidsspørsmål. Det følger av Arbeidsmiljøloven § 10-3 at det skal utarbeides en arbeidsplan (turnusplan) når arbeidstakerne skal arbeide på forskjellige tider av døgnet. I praksis må turnusplaner godkjennes av de tillitsvalgte. Dette skyldes at turnusplaner i helse- og omsorgstjenester langt på vei bygger på en gjennomsnittsberegning av personellens arbeidstid. Slik gjennomsnittsberegning av arbeidstid krever avtale (jf. AML § 10-5 (2)). Uten slike avtaler er det i praksis ikke mulig å drive tjenestene. Helsepersonellkommissjonen skriver at arbeidsgivere melder at det er krevende å ivareta drifts- og arbeidsgiveransvaret når man må være avhengig av tillitsvalgtes godkjenning for fastsetting av arbeidsplaner.
- Kristiansand kommune kjenner seg igjen i denne beskrivelsen og støttet derfor oppfordringen fra helsepersonellkommissjonens flertall i sitt høringssvar (Formannskapet sak 51/23):
 - Flertallet vil derfor oppfordre partene til å finne løsninger som støtter opp under prinsippene om virksomhetens ansvar og myndighet. En nærliggende løsning vil være å fastsette bestemmelser om gjennomsnittsberegning av arbeidstid i de sentrale tariffavtalene. En slik vurdering vil etter flertallets mening bidra til større forutsigbarhet i planlegging av drift og også være ressursbesparende på grunn av mindre tid på lokale forhandlinger. Flertallet kan ikke se at ansattes medbestemmelsesrett blir svekket dersom gjennomsnittsberegning fastsettes i sentral tariffavtale. Alle prosedyrer knyttet til involvering av lokale tillitsvalgte og verneombud i henhold til lov og avtaleverk skal følges. Det kan i tillegg avtales egne vernebestemmelser sentralt.
 - Dersom partene ikke kommer frem til en slik enighet, mener flertallet at myndighetene bør iverksette en gjennomgang av arbeidstidsbestemmelser for å sikre at arbeidsgiver har myndighet til å ivareta ansvaret både for å bemanne tjenesten og til å ivareta arbeidsmiljølovens krav om et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.
- Kristiansand kommune ønsker at KS skal følge opp dette i fremtidig utvikling av avtaleverket og gå i dialog med fagorganisasjoner.

Virkemidler i avtaleverk for å få økt heltidsandel og prøve ut nye arbeidstidsordninger

- Den samlede reguleringen av arbeidstid gjennom lov og avtaler gjør det krevende å øke heltidsandelen og lage arbeidsplaner tilpasset brukernes behov. Erfaringen er at «det lokale handlingsrom for å etablere og fastsette arbeidstidsordninger som øker heltidsandelen» i realiteten er svært begrenset.
- Ubekvemstillegg må gjøres pensjonsgivende, også når tilleggene kommer som følge av ekstravakter/tilkalling/endring i oppsatt arbeidsplan (for eksempel bytte dag til kveld). Det vil styrke mulighetene til å ha «vaktbank» (ubunden tid i turnus) eller alternative arbeidstidsordninger som virkemiddel for større stillinger uten at de ansatte taper pensjonsopptjening. Dette tiltaket ble også løftet fram i Kristiansand kommunes høringssvar på helsepersonellkommissjonens rapport.
- Det er ønskelig med en særavtale eller annet som gir kommunene mulighet til å lokalt gjøre avtaler med tillitsvalgte om vakter med mer enn 12,5 timer.
- Det vil bety mye om holdningene til helgearbeid normaliseres på linje med andre næringer. Kristiansand kommune ønsker at KS tar initiativ til at partene jobber med holdninger til helgearbeid i forbindelse med insentivene til heltid og nye arbeidstidsordninger.

Kvalifikasjonsprinsippet

- Programmet [Flere i arbeid](#) ble igangsatt av bystyret i Kristiansand april 2021 med formål om å få flere personer inn i arbeidslivet og gjøre det enklere for

arbeidslivet å rekruttere dem. Det 5-årige programmet er et partnerskap mellom Agder fylkeskommune, Universitetet i Agder, Næringsforeningen i Kristiansandsregionen, Nav og Kristiansand kommune. Samarbeidspartnerne i programmet og KS har jobbet målrettet for å utforske hvilke endringer kommunen som arbeidsgiver kan gjøre for å lykkes bedre i å kvalifisere og rekruttere unge utsatte og sikre arbeidskraft kommunen trenger.

- Kristiansand kommune har innført [ny ordning](#) for direkteansettelser av personer som har hatt praksis eller midlertidige stillinger, i tråd med dialogen som er gjennomført mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Nav og arbeidslivet. Det startes opp en traineeordning for fremmedspråklige. Det er også etablert [samarbeidsavtale](#) med Nav omkring midlertidige ansettelser.
- KS kan trygge og bistå kommunene slik at de tar i bruk handlingsrommet som er avdekket i kvalifikasjonsprinsippet og gjør ansettelser som bidrar til å redusere utenforskapet, samtidig som det muliggjør omstillingstiltak innen ansvar og oppgavedeling (TØRN).

HA del B, § 3-6 Tillitsvalgtopplæring

- Kristiansand kommune ønsker at det blir tydeligere hvilken opplæring som gir rett til fri, slik at det blir likere praksis mellom kommuner og lettere å følge opp lokalt.

Større fleksibilitet i sentral særavtale om arbeidstid skole (SFS 2213)

- KS har igangsatt et arbeid for å fornye kunnskapsgrunnlaget knyttet til arbeidstidsavtalen for undervisningspersonell. Skolelandskapet er i stadig endring, men det er gjort få endringer i arbeidstidsavtalen siden den ble innført i 2004.
- Kristiansand kommune støtter denne FOU-prosessen og er interessert i at det ses på mulighetene for en større fleksibilitet i hvordan vi kan disponere lærerårsverk.

Forenkling av sentral særavtale om reise med pasient/klient/bruker/elev (SGS 1010)

- SGS 1010 er en sentral tariffavtale som regulerer bestemmelser om arbeidstid og kompensasjon når ansatte reiser sammen med kommunens innbyggere. Kristiansand kommune opplever at bestemmelsene knyttet til kompensasjon er unødig komplisert. Ledere, merkantile og Lønn bruker mye tid på å følge opp denne avtalen. Det skaper frustrasjon og en opplevelse av sløsing med tid i en travel arbeidshverdag. Kristiansand kommune ønsker en enklere variant, for eksempel at døgn tillegg økes og at arbeidsgiver utover det er ansvarlig for at hviletidsbestemmelser overholdes og arbeidsbelastning fordeles rettferdig mellom ansatte som er med på turene.

Juridisk grunnlag

Ikke relevant

Økonomiske konsekvenser

Ikke beregnet

Uttalelse fra rådene (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)

Ikke relevant

Barn og unges interesser

Ikke relevant

Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter

Ikke relevant

Klima- og miljøkonsekvenser

Ingen

HMS/Folkehelse

En rettferdig lønnspolitikk og et bærekraftig arbeidsliv påvirker arbeidsmiljøet.

Vurdering

Kommunedirektørens vurdering er at disse innspillene til KS kan bidra til at kommunene får nødvendige virkemidler for å kunne møte framtidens arbeidskraftutfordringer og sikre forsvarlige tjenester.

Konklusjon (jf. forslag til vedtak)

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet slutter seg til kommunedirektørens forslag til svar fra Kristiansand kommune på spørsmål i KS debathefte del 2 – veien mot et bærekraftig arbeidsliv.

Punkt 8/25: Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030

Bilag

Vedtak HELSEUTV, 11022025, Sak 11/25, Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030

Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030

Samlet oversikt over høringsinnspill og svar

Vedtak RPF, 02122024, Sak 82/24, Justert kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030 - høring

Vedtak , 05112024, Sak 9/24, Justert kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030 - høring

Kommuneplanens samfunnsdel Ungdommens bystyre

Vedtak RPF, 11112024, Sak 77/24, Justert kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030 - høring

Vedtak Eldre, 11112024, Sak 53/24, Justert kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030 - høring

Vedtak , 05112024, Sak 7/24, Justert kommuneplanens samfunnsdel 2025-2030 - høring

Høringsinnspill råd for personer med funksjonsnedsettelse

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2024019908
Saksbehandler Ingvild Gundersen Little

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	22.01.2025	9/25
2 Bystyret	29.01.2025	9/25
3 Kommunalutvalget	04.02.2025	8/25
4 Oppvekstutvalget	11.02.2025	8/25
5 Helseutvalget	11.02.2025	
6 Kultur- og idrettsutvalget	13.02.2025	9/25
7 Areal- og miljøutvalget	06.02.2025	27/25
8 Formannskapet	12.03.2025	
9 Bystyret	26.03.2025	

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2025-2030

KOMMUNALUTVALGET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 04.02.2025 SAK 8/25

Kommunalutvalgets innstilling:

Bystyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2025-2030.
(Enst.)

04.02.2025